Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (deseti senat)

z dne 14. novembra 2013 *

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe — Območje svobode, varnosti in pravice — Bruseljska konvencija — Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Člen 5, točka 1(b) — Sodna pristojnost — Posebne pristojnosti — Pogodbena razmerja — Pojem ‚opravljanje storitev' — Skladiščna pogodba"

V zadevi C-469/12,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Handelsgericht Wien (Avstrija) z odločbo z dne 17. septembra 2012, ki je prispela na Sodišče 22. oktobra 2012, v postopku

Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH

proti

Olbrich Transport und Logistik GmbH,

SODIŠČE (deseti senat),

v sestavi M. Juhász, predsednik senata, A. Rosas (poročevalec) in D. Šváby, sodnika,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH M. Stögerer, odvetnik,

— za avstrijsko vlado C. Pesendorfer, agentka,

— za grško vlado S. Chala in L. Kotroni, agentki,

— za Evropsko komisijo M. Wilderspin in W. Bogensberger, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi odločeno z obrazloženim sklepom v skladu s členom 99 Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

* Jezik postopka: nemščina.

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 5, točka 1, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo avstrijskega prava Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH (v nadaljevanju: Krejci Lager) in družbo nemškega prava Olbrich Transport und Logistik GmbH (v nadaljevanju: Olbrich Transport) glede plačila cene, zahtevane za shranjevanje blaga v skladišču na Dunaju (Avstrija).

Pravni okvir

Bruseljska konvencija

3 Člen 5, točka 1, Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32), kakor je bila spremenjena s Konvencijo z dne 29. novembra 1989 o pristopu Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske (UL 1997, C 15, str. 1, v nadaljevanju: Bruseljska konvencija), določa:

„Toženec s stalnim prebivališčem v državi pogodbenici je lahko tožen v drugi državi pogodbenici:

1. v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji pred sodiščem v kraju izpolnitve zadevne obveznosti, […]“.

Uredba št. 44/2001

4 V uvodni izjavi 11 Uredbe št. 44/2001 je navedeno:

„Pravila o pristojnosti morajo biti čimbolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca, pri čemer mora taka pristojnost vedno obstajati, razen v nekaterih točno opredeljenih primerih, v katerih je zaradi predmeta pravde ali avtonomije strank upravičena druga navezna okoliščina. […]“

5 V uvodni izjavi 12 Uredbe št. 44/2001 je navedeno:

„Poleg stalnega prebivališča toženca mora obstajati tudi alternativna podlaga pristojnosti, ki temelji na tesni povezavi med sodiščem in sporom, ali ki je v interesu ustreznosti sodnega varstva.“

6 V uvodni izjavi 19 Uredbe št. 44/2001 je navedeno:

„Zagotoviti je treba kontinuiteto med Bruseljsko konvencijo in to uredbo ter v ta namen predpisati prehodne določbe. To velja tudi za razlago Bruseljske konvencije s strani Sodišča […]“

7 Pravila o pristojnosti, določena z Uredbo št. 44/2001, spadajo v poglavje II te uredbe in zajemajo člene od 2 do 31.

8 V oddelku 1, naslovljenem „Splošne določbe“, navedenega poglavja II člen 2(1) Uredbe št. 44/2001 določa:

„Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

9 Člen 3(1) Uredbe št. 44/2001 določa:

„Osebe s stalnim prebivališčem v državi članici so lahko tožene pred sodišči druge države članice samo na podlagi pravil, opredeljenih v oddelkih od 2 do 7 tega poglavja.“

10 V oddelku 2, naslovljenem „Vloge, pregledi in sankcije“, tega poglavja II člen 5 Uredbe št. 44/2001 določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

1. (a) v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji pred sodiščem v kraju izpolnitve zadevne obveznosti;

   (b) za namene te določbe in razen, če ni drugače dogovorjeno, je kraj izpolnitve zadevne obveznosti:

   — v primeru prodaje blaga kraj v državi članici, kamor je bilo v skladu s pogodbo blago dostavljeno ali bi moralo biti dostavljeno,

   — v primeru opravljanja storitev kraj v državi članici, kjer so bile v skladu s pogodbo storitve opravljene ali bi morale biti opravljene;

   (c) če se ne uporabi pododstavek (b), potem se uporabi pododstavek (a) […]“.

11 V oddelku 6, naslovljenem „Izključna pristojnost“, navedenega poglavja II, člen 22 Uredbe št. 44/2001 določa:

„Izključno pristojna so naslednja sodišča, in to ne glede na stalno prebivališče:

1. v postopkih, predmet katerih so stvarne pravice na nepremičninah ali najem/zakup nepremičnin, sodišča držav članic, v katerih se nahaja nepremičnina.

[…]“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

12 Družba Krejci Lager s sedežem na Dunaju je pri Bezirksgericht für Handelssachen Wien (okrajno sodišče za gospodarske zadeve na Dunaju) vložila tožbo, s katero je zahtevala, naj ji družba Olbrich Transport s sedežem v Gornauu (Nemčija) izplača znesek, ki ustreza ceni skladiščenja blaga, shranjenega v njenem skladišču na Dunaju. Ta znesek se nanaša na obdobje od štiridesetega do dvainpetdesetega koledarskega tedna leta 2008. Tožeča stranka je ceno skladiščenja določila na 325 EUR.

13 Bezirksgericht für Handelssachen Wien je ugotovilo, da mednarodno ni pristojno, in je tožbo zavrglo. To sodišče je menilo, da bi jo bilo treba v skladu s členom 5, točka 1, Uredbe št. 44/2001 vložiti pri sodišču v kraju izpolnitve sporne pogodbene obveznosti. Ta obveznost naj bi vključevala plačilo cene skladiščenja, ki pomeni denarno obveznost, ki ustreza pravici, na kateri ta tožba temelji.

14 To prvostopenjsko sodišče je menilo, da je treba denarne obveznosti, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, v skladu z avstrijskim pravom opredeliti kot „prinosnino“ („Schickschulden“), ki jo je treba plačati na sedežu dolžnika. Tako naj bi bil „kraj izpolnitve zadevne obveznosti“ v smislu člena 5, točka 1(a), Uredbe št. 44/2001 v Nemčiji in zato naj avstrijska sodišča ne bi bila pristojna za odločanje v sporu o glavni stvari.

15 Tožeča stranka v postopku v glavni stvari se je zoper to odločitev pritožila pri Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju), pri čemer je trdila, da se za dejansko stanje v postopku v glavni stvari ne uporablja člen 5, točka 1(a), Uredbe št. 44/2001. Skladiščna pogodba je po njenem mnenju pogodba o opravljanju storitev. Kraj izpolnitve take pogodbe je zato v skladu s členom 5, točka 1(b), te uredbe kraj, kjer je bila storitev opravljena. Iz predložitvene odločbe je razvidno, da pa tožena stranka v postopku v glavni stvari trdi, da skladiščna pogodba ne pomeni opravljanja storitev, temveč zagotavljanje prostora.

16 Predložitveno sodišče trdi, da v postopku, v katerem predmet spora znaša manj kot 5 000 EUR, odloča na zadnji stopnji. Vendar meni, da odgovor na vprašanje v zvezi z razlago prava Unije ni tako očiten, da ne bi omogočal nobenega razumnega dvoma.

17 V teh okoliščinah je Handelsgericht Wien prekinilo postopek in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je skladiščna pogodba pogodba o ‚opravljanju storitev' v smislu člena 5[, točka 1](b) Uredbe […] št. 44/2001 […]?"

Vprašanje za predhodno odločanje

18 Člen 99 Poslovnika določa, da če je iz sodne prakse mogoče jasno sklepati, kakšen je odgovor na vprašanje, predloženo v predhodno odločanje, ali če ta odgovor ne dopušča nobenega razumnega dvoma, lahko Sodišče na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca kadarkoli odloči z obrazloženim sklepom. Sodišče meni, da je treba v tej zadevi uporabiti to določbo.

19 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 5, točka 1(b), druga alinea, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da pogodba o skladiščenju blaga pomeni pogodbo o opravljanju storitev v smislu te določbe.

20 Najprej je treba opozoriti, da člen 5, točka 1, Uredbe št. 44/2001 pomeni pravilo o posebni pristojnosti v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji. Določitev navedene posebne pristojnosti, katere izbira je odvisna od odločitve tožeče stranke in ki dopolnjuje splošno merilo pristojnosti sodišča kraja prebivališča tožene stranke, temelji na tem, da v nekaterih točno določenih primerih obstaja tesna navezna okoliščina med sporom in sodiščem, ki o njem odloča (glej glede tega sodbo z dne 9. julija 2009 v zadevi Rehder, C-204/08, ZOdl., str. I-6073, točka 32).

21 Opozoriti je treba, da se tožeči stranki v skladu s sodno prakso Sodišča priznava pristojnost sodišča kraja izpolnitve pogodbe, tudi če med strankami obstaja spor glede sklenitve pogodbe, ki je podlaga za tožbo (glej v zvezi z Bruseljsko konvencijo sodbo z dne 4. marca 1982 v zadevi Effer, 38/81, Recueil, str. 825, točka 8).

22 Če je za sporno pogodbo značilna obveznost prodaje blaga ali opravljanja storitev, člen 5, točka 1(b), Uredbe št. 44/2001 določa, da je lahko oseba s stalnim prebivališčem v državi članici na podlagi take pogodbe tožena pred sodiščem kraja v drugi državi članici, v katerem je bila značilna obveznost iz navedene pogodbe izpolnjena ali bi morala biti izpolnjena. Glede kraja izpolnitve obveznosti, ki izvirajo iz pogodb o opravljanju storitev, tako navedena uredba v svojem členu 5, točka 1(b), druga alinea, opredeljuje to navezno okoliščino samostojno, da bi se okrepili cilji poenotenja pravil o sodni pristojnosti in predvidljivosti (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Rehder, točki 33 in 36, in sodbo z dne 11. marca 2010 v zadevi Wood Floor Solutions Andreas Domberger, C-19/09, ZOdl., str. I-2121, točki 23 in 26).

23 Iz informacij, ki jih je Sodišču posredovalo predložitveno sodišče, je razvidno, da se zadevna pogodba v postopku v glavni stvari nanaša na skladiščenje blaga. Zadnjenavedeno sodišče zlasti navaja, da mora rešiti vprašanje svoje mednarodne pristojnosti v primeru, v katerem je bilo blago tožene stranke v postopku v glavni stvari, družbe nemškega prava, shranjeno v skladišču v Avstriji.

24 Za odgovor na vprašanje, ali tak položaj spada pod člen 5, točka 1(b), druga alinea, Uredbe št. 44/2001, se je treba vprašati, ali skladiščenje blaga pomeni „opravljanje storitev“ v smislu te določbe.

25 Ugotoviti je treba, da ni tako.

26 Opozoriti je namreč treba, da v skladu s sodno prakso Sodišča pojem storitev iz člena 5, točka 1(b), druga alinea, Uredbe št. 44/2001 pomeni vsaj to, da stranka, ki te storitve opravlja, opravlja določeno dejavnost v zameno za plačilo (sodba z dne 23. aprila 2009 v zadevi Falco Privatstiftung in Rabitsch, C-533/07, ZOdl., str. I-3327, točka 29).

27 Glede tega je treba poudariti, kot v svojih pisnih stališčih trdijo avstrijska in grška vlada ter Evropska komisija, da je prevladujoč element skladiščne pogodbe to, da se imetnik skladišča zaveže, da bo zadevno blago skladiščil za drugo pogodbeno stranko. Ta zaveza tako vključuje določeno dejavnost, ki jo sestavljajo vsaj sprejem blaga, njegovo skladiščenje na varnem kraju in njegova predaja drugi pogodbeni stranki v primernem stanju.

28 Glede trditve, da je predmet zadevne pogodbe zgolj najem prostora, je treba poudariti, da je v okviru postopka iz člena 267 PDEU, ki temelji na jasni razdelitvi funkcij med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, za kakršnokoli presojo dejanskega stanja pristojno nacionalno sodišče. Sodišče je posebej pristojno zgolj za odločanje o razlagi ali veljavnosti besedila Unije na podlagi dejanskega stanja, ki mu ga predloži nacionalno sodišče (sodbi z dne 8. maja 2008 v zadevi Danske Svineproducenter, C-491/06, ZOdl., str. I-3339, točka 23, in z dne 10. novembra 2011 v združenih zadevah X in X BV, C-319/10 in C-320/10, točka 29).

29 V skladu z informacijami, ki izhajajo iz predložitvene odločbe, pa se pogodba v postopku v glavni stvari ne nanaša na najem prostorov, temveč na skladiščenje blaga. Poleg tega, da Sodišče ni pristojno za ovrženje te presoje dejanskega stanja, je treba poudariti tudi, da sodno pristojnost v zvezi s prvonavedeno vrsto pogodb vsekakor ureja člen 22, točka 1, Uredbe št. 44/2001, ki se nanaša na izključno pristojnost za najem ali zakup nepremičnin (glej v zvezi z Bruseljsko konvencijo sodbi z dne 15. januarja 1985 v zadevi Rösler, 241/83, Recueil, str. 99, točka 24, in z dne 26. februarja 1992 v zadevi Hacker, C-280/90, Recueil, str. I-1111, točka 10) in v skladu s katerim so pristojna le sodišča države članice, v kateri je nepremičnina.

30 Glede na zgoraj navedeno je torej treba na predloženo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 5, točka 1(b), druga alinea, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da pogodba o skladiščenju blaga, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, pomeni „pogodbo o opravljanju storitev“ v smislu te določbe.

Stroški

31 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deseti senat) razsodilo:

Člen 5, točka 1(b), druga alinea, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da pogodba o skladiščenju blaga, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, pomeni „pogodbo o opravljanju storitev“ v smislu te določbe.

Podpisi